

VAN DEN HEUVEL ONTWIKKELING & BEHEER

T.a.v. dhr. T. Versluis

Lekdijk 44

2967 GB Langerak

Datum	18 juni 2019, 1e revisie 30 augustus 2019
Kenmerk	BE/2019/347/r
Uw kenmerk	Email d.d. 2 mei 2019
Auteur(s)	T. Voortman
Projectleider	C.J. Blom

BLOM ECOLOGIE B.V.
ADVIES & ONDERZOEK

Zandweg 46

4181 PM Waardenburg

t 0418 820 288

e info@blomecologie.nl

i www.blomecologie.nl

KvK 67221904

BTW 856882999B01

IBAN NL21RABO0314240683

Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Lingsesdijk 45 te Gorinchem

Aan de Lingsesdijk 45 te Gorinchem is een perceel gesitueerd waarop twee woningen en een groot aantal schuren zijn gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens één van de woningen en alle schuren op de planlocatie te saneren en enkele nieuwe vrijstaande woningen te realiseren. Het bestaande groen op de planlocatie zal tevens worden verwijderd. Het vigerende bestemmingsbeleid voorziet niet in de ontwikkelingsmogelijkheid en dient derhalve te worden gewijzigd.

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels voorliggende ecologische quickscan is de (potentiële) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht.

Van den Heuvel Ontwikkeling & Beheer begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie B.V. verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde flora en fauna en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en vigerend beleid. In april 2017 is door Blom Ecologie een zelfde quickscan flora en fauna uitgevoerd. In voorliggende quickscan zijn recente veranderingen op de planlocatie en in de beoogde plannen meegenomen.

Onderzoeksdoel

Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Is het bestemmingsplan dat wordt opgesteld voor het project zoals hiervoor omschreven uitvoerbaar zoals het bepaalde in de Wro (artikel 3.1.6 Bro)?
- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op het de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland?

Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Lingsesdijk 45 te Gorinchem (figuur 1). Het betreft een perceel waarop twee woningen en een aantal schuren van verschillende grootte zijn gesitueerd (figuur 2). Aan de voorzijde van het perceel is een gedeelte geheel begroeid met bomen, struiken en veel braamstruweel. Ook zijn hier enkele houtwallen of takkenstapels aanwezig. Vanaf de Lingsesdijk worden de woningen bereikt via een zand-/ kiezelpad. Aan de zuidelijke zijde van dit pad is een essenlaan aanwezig, waarachter een brede sloot gelegen is. Aan de noordelijke zijde van het pad is een grasveld met enkele fruitbomen gesitueerd. De eerste woning (figuur 2, A) is opgetrokken uit muren van houten planken en een zadeldak met dakpannen en goot. Direct achter het huis is een zeer klein schuurtje gesitueerd dat is opgetrokken uit bakstenen muren en een dakpannen dak. Het schuurtje is grotendeels overgroeid door een klimplant. Ten oosten van de eerste woning bevindt zich een tweede klein schuurtje (figuur 2, D) dat opgetrokken is uit beton en een golfplaten dak heeft. De tweede woning (figuur 2, B) is opgetrokken uit bakstenen muren en heeft een zadeldak met dakpannen en goot. Deze woning blijft in de beoogde ontwikkelingen behouden. Aan de westzijde van de woning is een verhard terras met overkapping gesitueerd. In de tuin ten oosten van de woning is een kippenhok (figuur 2, 1) en een kleine kas (figuur 2, 2) gesitueerd. Tussen de twee woningen in ligt een kleine vijver. Op de weide ten westen van de woningen staat een hondenhok (figuur 2, 3) dat is opgetrokken uit houten planken. De grootste schuur/ loods op de locatie (figuur 2, C) is geheel opgetrokken uit metalen damwandplaten en is geheel open aan de oostzijde, waar twee grote garagedeuren geopend zijn. Aan de achterzijde van het perceel, achter de grote schuur, zijn nog enkele andere kleinere schuren gesitueerd. Er bevindt zich een open schuur waarin een tractor en auto staan, deze schuur (figuur 2, E) is opgetrokken uit houten planken en een golfplaten dak. Direct er naast staat een keet (figuur 2, F) welke is opgetrokken uit metalen damwandplaten en houten latten. Aan de zijde van de keet staat een caravan. Daarnaast staat een wat grotere schuur (figuur 2, G) die erg vervallen en verzakt is. De schuur is opgetrokken uit bakstenen muren met spouw en een dakpannen dak. Twee paar geopende schuifdeuren geven toegang tot de schuur. Aan de binnenzijde zijn plafondplaten aanwezig welke grotendeels verzakt zijn of waar kieren tussen zitten. Naast de schuur is een deel van het erf overgroeid met bramen en is een grote houtzaagselbult gelegen. Achter deze bult, ten noorden van de verzakte schuur, is een geheel ronde gebouwtje gesitueerd (figuur 2, I), welke is opgetrokken uit bakstenen en dakplaatjes. Naast het ronde gebouwtje is een houtschuur gesitueerd (figuur 2, H), welke is opgetrokken uit houten planken en een dak van metalen damwandplaten. In alle voorgenoemde schuren, alsmede op het erf rondom de schuren, staat erg veel materiaal opgeslagen, zoals pallets, gereedschappen, voertuigen, bouwmaterialen, hout, fietsen en ijzerwaar. Het erf bestaat grotendeels uit zand met kiezels en op enkele plekken wat kruidachtige planten. Het gehele erf wordt aan de achterzijde omringd door een groenstrook met boom- en struiksoorten als populier, es en wilg. In bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

De directe omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Gorinchem. Direct ten westen, noorden en oosten van de planlocatie zijn woonwijken gelegen. Ten zuiden van het plangebied ligt natuurgebied Grote wiel. Verder ten zuiden ligt de dijk en, op een afstand van circa 800 m van het plangebied, rivier de Boven Merwede en de bijhorende uiterwaarden. Hier ligt tevens de provinciegrens tussen Zuid-Holland en Noord-Brabant. Zo'n 1,6 km ten noorden van de planlocatie ligt de A15. Circa 3,3 km ten westen van de planlocatie ligt de A27.

Figuur 1 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Lingsesdijk 45 te Gorinchem (bron kaartmateriaal: arcgis.com).

Figuur 2 De bebouwing op de planlocatie (rood omkaderd) bestaat uit twee woningen (A, B) een grote loods (C), enkele opslagschuren (D, E, F, G, H), een kippenhok (1), een kas (2) en een houten hondenhok (3). Aan de oostzijde bestaat het perceel uit een weide met enkele (fruit)bomen. Het meest oostelijke gedeelte is een verruigd groengebied met bomen, struiken en braamstruweel. Het erf bestaat verder grotendeels uit zand en kiezels. In en rondom alle schuren staat veel materiaal opgeslagen (bron kaartmateriaal: arcgis.com).

Funcieverandering en effecten

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter en betreffen het saneren van een woning en alle schuren op de planlocatie, alsmede de realisatie van enkele nieuwbouwwoningen. Het bestemmingsplan dient te worden gewijzigd van bedrijf en natuur naar wonen. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- saneren van woning en schuren: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- terrein bouwrijp maken: aanbrengen puinbed; aanleg nutsvoorzieningen e.d.;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers)werkzaamheden.

Alle thans aanwezige (ecologische) functies van de planlocatie komen geheel of deels te vervallen. Negatieve effecten die op kunnen treden voor beschermde soorten zijn: vernietiging en/of afname van geschikt leefgebied (permanent of tijdelijk) en opzettelijke verstoring (tijdelijk).

Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent alle relevante vakgebieden met betrekking tot de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van de specifieke potentie voor beschermde flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 14 mei 2019. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 0/8 bewolkt, 16° Celsius en windkracht 0-1 (Bft.)

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 vervangt de Wet natuurbescherming (Wnb) drie voormalige wetten; de Flora- en faunawet samen met de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. Bevoegdheden zijn met deze wet overgedragen van het rijk naar de provincie.

Algemene zorgplicht

In de Algemene zorgplicht (art. 1.11) wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moet worden. Het uitgangspunt van de Algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en andere soorten (art. 3.10). Hierin worden ook rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd.

Gebiedsbescherming

Naast de specifieke soortenbescherming kent Nederland ook gebiedsbescherming, waarbij bepaalde gebieden extra bescherming verdienen. Het gaat hier hoofdzakelijk om Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke Weidevogelgebieden. In deze gebieden mogen in principe geen werkzaamheden binnen de grenzen uitgevoerd worden. Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist en binnen het Natuurnetwerk Nederland geldt het 'nee, tenzij'-principe. In bepaalde gevallen dient er natuurcompensatie uitgevoerd te worden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en lichtuitstraling van invloed zijn.

Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden en bij negatieve effecten op alle soorten in de specifieke soortenbescherming geldt een ontheffingsplicht. Van de verboden als bedoeld in artikel 3.10 eerste lid kan door bepaalde provincies vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen voor bepaalde soorten. In de verordening Ruimte van de provincie Zuid-Holland is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 1 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Zuid-Holland.

<i>Aardmuis</i>	<i>Gewone bosspitsmuis</i>	<i>Ree</i>
<i>Bastaardkikker</i>	<i>Gewone pad</i>	<i>Rosse woelmuis</i>
<i>Bosmuis</i>	<i>Haas</i>	<i>Veldmuis</i>
<i>Bruine kikker</i>	<i>Hermelijn</i>	<i>Vos</i>
<i>Bunzing</i>	<i>Huisspitsmuis</i>	<i>Wezel</i>
<i>Dwergmuis</i>	<i>Kleine watersalamander</i>	<i>Woelrat</i>
<i>Dwergspitsmuis</i>	<i>Konijn</i>	
<i>Egel</i>	<i>Meerkikker</i>	

Beoordeling

Op basis van de bureaustudie en veldonderzoek wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de invloedssfeer daarvan is en welke effecten daarop te verwachten zijn. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten (beschermingsregime 'andere soorten') geldt per definitie vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen (zie voorgaande alinea). In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de functie en/of aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt c.q. ontheffingsplicht noodzakelijk is.

Vaatplanten

In de directe omgeving van de planlocatie is geen voorkomen bekend van beschermde vaatplanten (Floron Verspreidingsatlas; NDFF 2009-2019). Gedurende het veldbezoek zijn geen beschermde planten en/of sporen en delen hiervan aangetroffen. Ter plaatse van de planlocatie is slechts sprake van inheemse of aangeplante kruiden zonder beschermde status. Enkele waargenomen soorten betreffen onder andere: braam, fluitenkruid, boterbloem, brandnetel, zuring, ereprijs, vergeet-me-nietje en klimop. Op de muren van de woningen en schuren is geen (beschermde) muurvegetatie aangetroffen. Op de planlocatie zijn vele boom- en struiksoorten aanwezig, waaronder es, populier, paardenkastanje, eik, wilg, zoete kers, hazelaar, kornoelje, vlinderstruik en aalbes.

De sloop van de bebouwing en de realisatie van de nieuwe woningen leidt niet tot de aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie. Beschermde planten stellen over het algemeen specifieke eisen aan hun milieu, zoals kalkhoudende schrale grond, of stikstofarme blauwe graslanden. Gelet op de functie, ligging en het gebruik van het perceel in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan niet verwacht. Daarnaast zijn beschermde planten niet aangetroffen gedurende het veldbezoek, waarmee negatieve effecten ten aanzien van beschermde vaatplanten derhalve kunnen worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Zoogdieren prefereren een leefomgeving waarin voldoende voedsel, rust- en voortplantingsmogelijkheden aanwezig zijn. In de omgeving is onder andere de aanwezigheid van de volgende soorten vastgesteld: bever, bosmuis, bruine rat, bunzing, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, rosse woelmuis, vos, wezel en woelrat (Broekhuizen et al., 2016; NDFF 2009-2019). Voor bever geldt dat deze beschermd is onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Voor alle andere voorgenoemde soorten geldt dat ze niet beschermd zijn of dat er vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermd) zoogdieren.

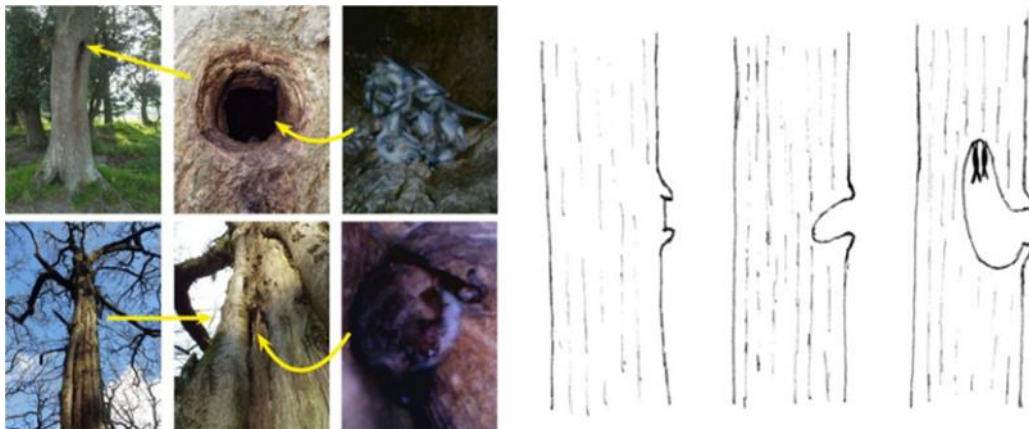
Bevers leven in het overgangsgebied tussen land en water (BIJ12 kennisdocument Bever, 2017). In de zomer verblijven zij overdag in dichte vegetaties en onder struiken langs oevers. In de winter graven zij holen in steile oevers. In stromend water bouwen zij dammen, bij voorkeur worden hiervoor dunne boompjes omgeknaagd. Bast, twijgjes en bladeren vormen daarnaast het voedsel voor bevers. Het water rondom de planlocatie bestaat uit niet-stromende sloten met relatief korte oevers, welke niet geschikt zijn als leefgebied voor bevers. Tijdens het veldbezoek zijn alle oevers geïnspecteerd en zijn daarbij geen sporen van bevers aangetroffen. Het voorkomen van bever op de planlocatie is uitgesloten.

Gelet op het gebruik van de locatie en de afwezigheid van gunstige migratieroutes in de directe omgeving van de locatie is het aannemelijk dat soorten van de habitatrictlijn en niet vrijgestelde overige soorten niet op de locatie voorkomen. De planlocatie heeft enkel mogelijk een functie voor algemene soorten als egel, konijn, mol en veldmuis. Dergelijke soorten zijn dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig is waar ze zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Bovendien geldt voor dergelijke algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op en rondom de planlocatie zijn geen holen, nesten of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten die buiten de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming van de provincie vallen (zie Wet natuurbescherming; Wet-Nb, art 3.10). Effecten op beschermde zoogdieren zijn uitgesloten.

Vleermuizen

Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren, oppervlaktewater en spleten en/of andere structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat (Broekhuizen et al., 2016; BIJ12 kennisdocument Gewone dwergvleermuis, 2017; Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). In de omgeving is het voorkomen bekend van onder andere: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (NDFF 2009-2019). Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen beschermd.

Alle bomen op de planlocatie zijn nauwkeurig geïnspecteerd op voor vleermuizen geschikte openingen welke kunnen dienen als rust- en/of verblijfplaats (figuur 3). In de essenlaan aan de voorzijde van het perceel zijn geen geschikte openingen aangetroffen. In de hoge wilgen op de achterzijde van het perceel zijn enkele boomholtes aangetroffen welke vrij groot zijn of deels zijn ingerot en derhalve mogelijk kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats. In de eerdere quickscan die in 2017 door Blom Ecologie is uitgevoerd is er van uitgegaan dat de bomen op de achterzijde van het perceel per definitie niet zouden worden gekapt. Gezien dit mogelijk wel het geval is zijn de bomen in deze quickscan meegenomen in de beoordeling. Voordat de bomen met boomholten geveld kunnen worden dient de aan- danwel afwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld te worden middels aanvullend onderzoek (5 veldbezoeken in de periode mei – oktober).

Figuur 3 Voorbeelden van boomholten die verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen vormen (links) en visualisatie van het inrottingsproces waarbij een voor vleermuizen geschikte verblijflocaatie kan ontstaan (rechts).

De te slopen woning en schuren zijn tevens nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van geschikte invliegopeningen voor vleermuizen. Alle gevels en daken van de betreffende bebouwing zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, ontbrekende/scheefliggende pannen, ontbrekende specie en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur.

In de voorste woning (figuur 2, A) zijn veel kierende, iets verschoven of scheefliggende dakpannen aanwezig. Tevens zijn er kierende openingen onder de kantpannen aan de kopse zijdes van het huis. Deze openingen kunnen vleermuizen mogelijk toegang bieden tot de dakruimte. Ook in de tweede woning zijn kierende kantpannen aanwezig. Deze woning blijft in de beoogde ontwikkelingen behouden. Op de verzakte schuur achter op het erf (figuur 2, G) zijn veel dakpannen kierend of liggen scheef. Tevens is de muur van de schuur op verschillende plekken gescheurd door verzakking, waardoor grote kieren zijn ontstaan. Deze verzakking heeft in de afgelopen periode plaatsgevonden (pers. med. bewoonster) en zijn derhalve in de eerdere beoordeling niet meegenomen. De kierende dakpannen, de scheuren in de muren en de openstaande schuifdeuren kunnen vleermuizen toegang bieden tot de spouw en de dakruimte. Het is niet uit te sluiten dat de bebouwing op planlocatie gebruikt wordt door vleermuizen die in bebouwing leven als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Om mogelijk gebruik van de boomholtes en openingen in de gebouwen door vleermuizen aan te tonen danwel uit te sluiten dient aanvullend onderzoek plaats te vinden naar vleermuizen door middel van vijf gerichte veldbezoeken in de periode 15 mei t/m 1 oktober conform het vleermuisprotocol (www.vleermuisprotocol.nl).

Figuur 4 Op de voorste woning op het erf zijn scheefliggende pannen aanwezig (links). De kantpannen van de woning kieren, waardoor openingen aanwezig zijn tussen de kantpannen en het boeiboord (rechts).

Figuur 5 Veel pannen van de schuur achter op het erf liggen scheef of zijn iets verzakt, waardoor openingen aanwezig zijn die toegang bieden tot ruimtes onder de pannen (links). Door de verzakking zijn in de muren spleten ontstaan (rechts).

Naast dat vleermuizen de planlocatie mogelijk kunnen gebruiken als vaste rust- en/of verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat het gebied wordt gebruikt als foerageergebied en/of vliegroute. In de lufte van de gebouwen en bomen kunnen migratie en foerageeractiviteiten van vleermuizen plaatsvinden. Vleermuizen jagen op insecten waarbij ze opportunistisch gebruik maken van een groot netwerk aan jachtgebieden. De omvang en het gebruik van een gebied alsmede de jachttechniek en prooien verschillen per soort. Gedurende het foerageren verspreiden vleermuizen zich diffuus over het landschap waarbij veelal gebruik wordt gemaakt van bosranden, bomenlanen, oeverzones of andere structuurrijke zones. Met de beoogde ontwikkelingen wordt een groot deel van het groen op het plangebied verwijderd en worden een woning en alle schuren gesaneerd. Er worden enkele nieuwbouwwoningen gebouwd en er zal aannemelijk tevens nieuw groen worden aangeplant. Migratie en foerageeractiviteiten van vleermuizen kunnen in de nieuwe situatie nog steeds plaatsvinden binnen het plangebied en worden derhalve niet aangetast.

Tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden voor passerende en jagende vleermuizen in de directe omgeving als gevolg van lichtgebruik. Vleermuizen kunnen verblind en daardoor gedesoriënteerd raken als gevolg van felle verlichting. Sterk verlichte locaties worden gemeden door vleermuizen. Tijdens de ontwikkeling dient derhalve vleermuisvriendelijke verlichting te worden toegepast.

Amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en reptielen en/of sporen daarvan aangetroffen in het plangebied. In de omgeving van het plangebied is geen voorkomen van reptielen bekend. Over het algemeen zijn reptielen verbonden aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen. Op het erf vindt door bewoning en bedrijfsactiviteiten relatief veel verstoring plaats. Amfibieën leven in zowel een aquatisch (m.n. lente/zomer) als een terrestrisch (m.n. herfst/winter) habitat. Beide habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Het plangebied wordt omringd door sloten met een korte steile oever. Direct ten zuiden van het plangebied is Groote Wiel gelegen, een meer dat omringd wordt door bomen. In de omgeving van de planlocatie is de aanwezigheid bekend van Alpenwatersalamander, bruine kikker, gewone pad, kamsalamander, kleine watersalamander en rugstreeppad (NDFF 2009-2019). Voor Alpenwatersalamander, kamsalamander en rugstreeppad geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. De waarnemingen van Alpenwatersalamander betreft "niet wilde" waarnemingen (Verspreidingsatlas 2010-2019).

Alpenwatersalamanders worden veel aangetroffen in heidegebieden en agrarisch gebied op zandgronden, maar kunnen ook in steden en dorpen voorkomen. De soort is weinig kritisch ten aanzien van het voortplantingswater en kan ook worden aangetroffen in wateren zonder onderwatervegetatie en met veel bladinvall. Grotere poelen en meren, maar ook karrensporen of andere kleinere wateren kunnen tevens als voortplantingshabitat worden gebruikt. Op een afstand van 770 m van het plangebied zijn vele waarnemingen gedaan van Alpenwatersalamander in de tuinen van de woningen aan de Prof. Mr. P. Lieftinckstraat 4, 6 en 8 (NDFF 2009-2019). Aannemelijk en waarschijnlijk betreft het een door menselijk handelen gesticht lokale populatie die geen verband houdt met de planlocatie.

Kamsalamanders komen in de voortplantingsperiode, van februari tot en met september, voor in aquatische milieus die worden gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, iets voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie (BIJ12 kennisdocument Kamsalamander, 2017). Poelen, vijvers, heldere sloten en wateren onder invloed van kwel vormen vaak voortplantingswateren. De wateren moeten vrij zijn van de grotere vissoorten om predatie op eieren en larven te voorkomen. In zowel de zomer als de winter komen kamsalamanders voor op terrestrische milieus, welke worden gevormd door vochtige en beschutte plekken, bijvoorbeeld tussen stapels stenen, in hout(wallen) of struweel. Ook bestaande muizenholen kunnen worden gebruikt. Soms wordt ook in het water overwinterd. Op een afstand van circa 700 m zijn in 2018 twee waarnemingen van kamsalamander gedaan. Tevens is het Groote Wiel potentieel geschikt voortplantingswater voor kamsalamander. De aanwezigheid van (terrestrische) verblijfplaatsen van kamsalamanders in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen binnen het plangebied vast te stellen dienen 2 tot 4 gerichte veldbezoeken plaats te vinden in de periode april – augustus, waarbij in wateren wordt geschept om mogelijk aanwezige individuen te inventariseren. Tevens kan worden gezocht naar eitjes van kamsalamander middels twee veldbezoeken in de periode april – juni. De af- of aanwezigheid van voortplantingswater in de omgeving geeft informatie over de mogelijke aanwezigheid van overwinteringshabitat. Tevens wordt in de winterperiode door middel van expert judgement en het keren van materiaal vastgesteld of er binnen het plangebied overwinteringsplaatsen aanwezig zijn.

Rugstreeppadden zijn typische pionierssoorten die vaak voorkomen op terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen veroorzaakte dynamiek, zoals braakliggende bouwterreinen, zand- en kleiafgravingen, rivierduinen en uiterwaarden (BIJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017). De soort heeft een sterke voorkeur voor losgrondige, zandige, vergraafbare bodems en nabijgelegen ondiep (tijdelijk) water in de vorm van regenplassen of karrensporen. Rugstreeppadden komen over het algemeen niet voor in brede en grotere watergangen. Momenteel wordt het voorkomen van rugstreeppad in het plangebied niet verwacht. Desalniettemin kan de rugstreeppad opduiken wanneer zandige terreinen ontstaan tijdens graaf- en bouwwerkzaamheden (bijlage 2). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van rugstreeppad (NDFF 2009-2019). Om alle mogelijke effecten ten aanzien van de soort te voorkomen dienen er maatregelen getroffen te worden om vestiging van de rugstreeppad op de planlocatie te voorkomen. Dergelijke maatregelen betreffen het tegengaan van het ontstaan van geschikt voortplantingswater (regenwaterplassen) en het voorkomen van langdurige materiaalopslag binnen het plangebied. Indien maatregelen getroffen worden ten aanzien van rugstreeppad zijn negatieve effecten ten gevolge van de beoogde ontwikkeling op beschermde amfibieën uitgesloten. Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten, zoals de bruine kikker en gewone pad, gedurende de terrestrische (herfst/winter) periode voorkomen binnen de planlocatie. Deze dieren vallen echter onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen (zie *Wet natuurbescherming*). Negatieve effecten op beschermde amfibieën en reptielen zijn derhalve uitgesloten.

Figuur 6 Op de planlocatie zijn steen- en houtstapels (linksboven), takkenrillen (rechtsboven), braamstruwelen en materiaalopslag (linksonder) en oevers met vegetatie (rechtsonder) aanwezig waar Alpenwatersalamanders en kamsalamanders mogelijk verblijfplaatsen kunnen vinden in de terrestrische periode. De watergangen (rechtsonder) dienen mogelijk als migratieroute.

Vissen

Het plangebied wordt omringd door een brede sloot. In de omgeving van het plangebied komen geen beschermde vissoorten voor. Met de beoogde ontwikkelingen worden geen werkzaamheden aan de sloten verricht en worden geen sloten gedempt. Toch kunnen er mogelijke effecten optreden in het aquatische milieu. Deze effecten beperken zich tot mogelijke geluidseffecten en trillingen gedurende de werkzaamheden. Deze effecten zijn van tijdelijke aard en aanwezige fauna in het water kunnen zich (tijdelijk) verplaatsen naar geschikt habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Hier is leefgebied van vergelijkbare kwaliteit aanwezig. Negatieve effecten op beschermde vissen zijn uitgesloten.

Insecten, libellen en andere ongewervelden

In het plangebied zijn gedurende het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden aangetroffen. Op de planlocatie zijn geen plantensoorten aangetroffen die specifiek voor een beschermde ongewervelde een waardplant vormen. Tevens is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde insecten of andere ongewervelden. Significante negatieve effecten op de soortgroep zijn uitgesloten.

Vogels

In het plangebied en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek foeragerende, overvliegende en/of rustende vogels waargenomen. De waargenomen soorten betreffen: ekster, meerkoet, kauw, zwartkop, spreeuw, tjiftjaf, pimpelmees, koolmees, grauwe gans, gierzwaluw, blauwe reiger, merel en holenduif.

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

Gedurende het veldbezoek zijn geen nesten en/of sporen als braakballen, plukplaatsen, horsten, holen of uitwerpselen aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermd leefgebied en/of nestlocatie. Er zijn geen nesten aangetroffen in de bomen op en rondom de planlocatie. De aanwezigheid van in bomen broedende soorten als sperwer, ransuil en torenvalk kan uitgesloten worden. Grote gele kwikstaart broedt langs stromende watergangen in dichte vegetatie langs natuurlijke oevers of in kunstwerken als bruggen of stuwen. Voor deze soort is binnen het plangebied geen functioneel leefgebied aanwezig.

Huismussen nestelen hoofdzakelijk onder pannendaken met dakgoot. Geregeld worden ook daken met golfplaten gebruikt. In de directe omgeving van het nest dienen jaarrond groene heggen aanwezig te zijn, alsmede zand, grind, badwater en voldoende foerageergebied (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017). Het voorste huis op de planlocatie (figuur 2, A) heeft een zadeldak met dakpannen en een dakgoot. De kantpannen aan de voor- en achtergevel van de woning sluiten niet helemaal aan op het boeiboord, waardoor spleten aanwezig zijn tussen de pannen en het boeiboord (figuur 4, rechts). Tijdens het veldbezoek is een aantal vogelveren waargenomen achter een kantpan, wat er op duidt dat de spleten bereikbaar zijn voor vogels. Een groot aantal dakpannen op het dak ligt scheef, waardoor er kieren zijn ontstaan (figuur 4, links). Deze kieren, alsmede de onderste rij dakpannen en de spleten onder de kantpannen, kunnen huismussen toegang bieden tot de ruimtes onder de pannen. Ook in de verzakte schuur achter op het erf (figuur 2, G) kunnen huismussen mogelijk nestelen onder de scheefliggende dakpannen en in de spleten die zijn ontstaan door het verzakken van (delen van) het gebouw (figuur 5). Op de planlocatie is badwater aanwezig in de vorm van een vijvertje. Het erf bestaat uit zand en kiezen en er zijn vele groene heggen, struiken en bomen aanwezig. Het voorkomen van nestlocaties van huismus op de planlocatie kan derhalve niet uitgesloten worden en dient middels aanvullend onderzoek vastgesteld te worden. Om de aan- dan wel afwezigheid van broedgevallen van huismussen vast te stellen dient er éénmalig een inspectie naar nestmateriaal aan de desbetreffende daken uitgevoerd te worden (pannen lichten) of dienen er twee gerichte veldbezoeken uitgevoerd te worden in de periode april – 15 mei (BIJ12 kennisdocument Huismus).

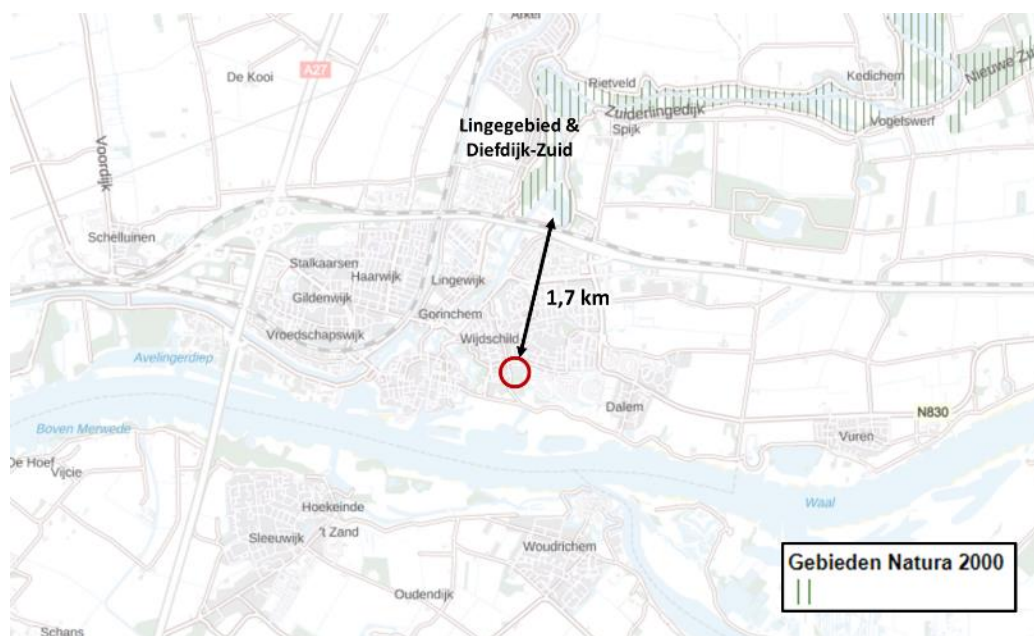
De gierzwaluw leeft evenals de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens als koloniebroeder in gevels en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). De soort is vaak te vinden in woonwijken en is vrij zeldzaam in landelijk gebied. De soort verblijft vaak onder kantpannen in wijken waar veel mogelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn zodat er in kolonies kan worden gebroed. Op de planlocatie is in zeer beperkte mate potentie voor verblijfplaatsen van gierzwaluw. Het is derhalve zeer onwaarschijnlijk dat gierzwaluwen verblijven in de gebouwen binnen de planlocatie.

Vogels - Algemene broedvogels en categorie 5 (beschermde nestlocatie gedurende broedperiode of in bijzondere gevallen)

De planlocatie voorziet in beperkt voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De struiken, bomen en bebouwing vormen voor algemene broedvogels zoals merel, duiven en kleine zangvogels geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de werkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, Nationaal Landschap en het Natuurnetwerk Nederland. Op een afstand van 1,7 km ligt het Natura 2000-gebied Lingebied & Diefdijk-Zuid (figuur 6). De planlocatie ligt op een afstand van circa 330 m ten zuidwesten van het Natuurnetwerk Nederland (figuur 7). Op een afstand van 13,4 km ten noordoosten van het plangebied bevindt zich een strategisch gereserveerd natuurgebied (figuur 8). Op een afstand van 3,0 km ten noorden van de planlocatie ligt een Belangrijk weidevogelgebied (figuur 9).

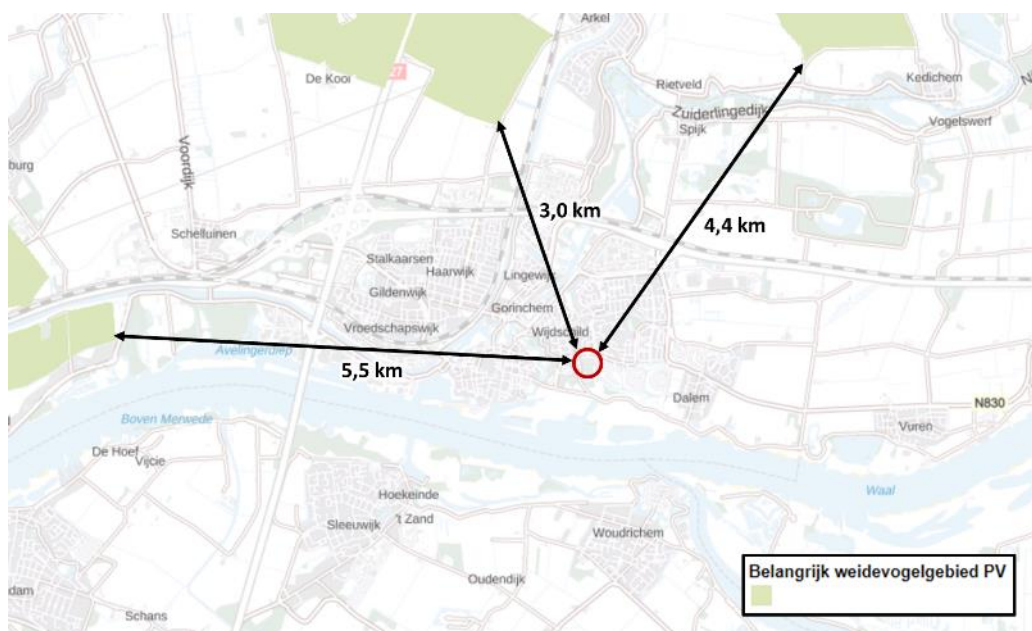
Figuur 7 De planlocatie ligt op een afstand van 1,7 km tot het Natura 2000-gebied Lingebied & Diefdijk-Zuid (bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/>).

Figuur 8 De planlocatie ligt op een afstand van circa 330 m tot het Natuurnetwerk Nederland (bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/>).

Figuur 9 De planlocatie ligt op een afstand van 13,4 km tot een strategisch gereserveerd natuurgebied (bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>).

Figuur 10 De planlocatie ligt op een afstand van 3,0 km tot een Belangrijk weidevogelgebied (bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>).

De beoogde ontwikkeling betreft sanering van alle gebouwen op de planlocatie met uitzondering van één woning, en de realisatie van enkele nieuwbouwwoningen. De nieuwe woningen zullen leiden tot een zeer beperkte verkeerstoename. De sloop- en bouwwerkzaamheden zullen waarschijnlijk leiden tot een tijdelijke toename in stikstofdepositie (projecteffect). In de toekomst zal in geval van eventueel nieuwbouw mogelijk sprake zijn van een relatief lage(re) uitstoot (hogere isolatiewaarden en een hoogrenderende stookinstallatie). Een toename in stikstofdepositie kan een effect sorteren op kwetsbare en gevoelige habitattypen.

Vóór de uitspraak van de Raad van State (d.d. 29 mei 2019) werd beargumenteerd dat de afstand tot het Natura 2000-gebied dusdanig groot is, dat er geen effecten t.a.v. de stikstofdepositie zullen optreden. De Raad van State heeft echter beoordeeld dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Op basis van het PAS wordt vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, alvast toestemming gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Zo'n toestemming 'vooraf' mag niet meer. Hierdoor zijn alle gemelde activiteiten alsnog vergunning plichtig.

Uiterlijk in september 2019 komt er nieuwe versie uit van de AERIUS Calculator beschikbaar. De huidige versie werkt nog met een drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar, terwijl ook effecten tussen de 0 en 0,05 inzichtelijk gemaakt dienen te worden. Dit rekenmodel wordt in het najaar landelijk voorgeschreven als rekeninstrument voor de toestemmingverlening. Ook werken het Rijk en provincies samen aan een beoordelingskader en handreiking voor intern salderen. Deze komen tegelijk met de voorgeschreven calculator beschikbaar.

De herbeoordeling d.m.v. de herziene AERIUS Calculator moet daarom plaatsvinden voor alle nog niet onherroepelijke plannen of projecten waarvan uit een Aerijs-berekening is gebleken dat de toename van de depositie:

- Onder de drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar blijft. De in het PAS gehanteerde drempelwaarden zijn volgens de Afdeling niet goed onderbouwd en mogen daarom niet langer worden gebruikt (zolang de onderbouwing niet is verbeterd),

óf:

- Binnen het PAS gemeld moest worden. Dit was het geval voor alle projecten met een depositie groter dan 0,05 en kleiner dan of gelijk aan 1 mol/ha/jaar, zolang er althans nog voldoende depositieruimte beschikbaar was,

óf:

- Groter is dan 1 mol/ha/jaar (en dus binnen het PAS vergunningplicht) maar waarvan de vergunning nog niet onherroepelijk is. Dat is het geval wanneer tegen het besluit bezwaar is gemaakt of beroep is ingesteld (bron:ww.tauw.nl).

Ondanks de uitspraak is het (beperkt) mogelijk om uw plannen/projecten op korte termijn door te laten gaan. Uit herberekening van de stikstofdepositie moet dan blijken:

- Dat er ook zonder drempelwaarde géén toename van depositie wordt berekend,

óf:

- Dat door toename van depositie de kritische depositiewaarden niet worden overschreden; dit is met name het geval wanneer de Natura 2000-gebieden weinig gevoelig zijn of wanneer de stikstofuitstoot uit andere bronnen relatief klein is,

óf:

- Dat door (aanpassing van) plannen of projecten de emissies van stikstofoxiden en/of ammoniak afnemen waardoor effecten op Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

Blom Ecologie B.V. adviseert om projecten die kunnen leiden tot een toename van de uitstoot van stikstofoxiden of ammoniak opnieuw te beoordelen met de herziene versie van de AERIUS Calculator. Doel daarvan is vast te stellen of significante effecten kunnen worden uitgesloten. Tot de vernieuwde AERIUS Calculator er is, verlenen het Rijk en provincies geen toestemming voor activiteiten die extra stikstofdepositie veroorzaken in Natura 2000-gebieden.

Gezien er bij dit project sprake is van een zeer beperkte en tijdelijke ingreep, er geen sprake is van een toename in stikstofemissie op de lange termijn en de grote afstand tot het nabijgelegen Natura 2000-gebied wordt er geen toename van stikstofdepositie in kwetsbare habitats verwacht.

Voor de overige effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is. Ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

Houtopstanden

Het kappen van bomen en struiken kan melding- of vergunningplichtig zijn in het kader van de Wet natuurbescherming. Het kappen van bomen is niet melding- en/of vergunningplichtig in het kader van de Wet Nb als het de volgende type houtopstanden betreft:

- a) houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b) houtopstanden op erven of in tuinen;
- c) fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e) kweekgoed;
- f) uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g) het dunnen van een houtopstand;
- h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

In de beoogde ontwikkelingen worden een groot aantal struiken en bomen op de planlocatie verwijderd ter behoeve van de ontwikkeling van de woningen. De kapwerkzaamheden vallen onder type b. Het kappen/verwijderen van houtopstanden op de planlocatie is derhalve niet melding- en/of vergunningplichtig in het kader van de Wet Natuurbescherming.

Gemeenten hebben veelal beleid omtrent het kappen/vellen van bomen en struiken opgenomen in een Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De beoogde ontwikkeling leidt evt. tot de kap van een aantal bomen en struiken. Gemeentelijke Verordeningen mogen niet strijdig zijn met landelijk/provinciaal beleid. Het is derhalve aanbevelingswaardig om in de voorbereidende fase de bepalingen in de APV af te stemmen met de gemeente om conflicterende situaties in een later stadium te voorkomen.

Conclusies

Samenvatting

De te slopen woning en schuren hebben mogelijk een essentiële betekenis voor beschermde soorten. De groenstructuren in het plangebied zijn mogelijk van belang voor beschermde amfibieën. De planlocatie is tevens mogelijk geschikt leefgebied voor algemene zoogdieren, foeragerende vleermuizen, amfibieën, insecten en broedvogels. De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied, Natuurnetwerk Nederland, Strategische reservering natuur of Belangrijk weidevogelgebied. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie is van externe werking op omliggende Natura 2000-gebieden geen sprake. Aangezien er (nog) geen rekenmethode beschikbaar is moet ten aanzien van stikstofdepositie een voorbehoud worden gemaakt. Op de planlocatie zijn geen houtopstanden aanwezig waarvoor bij kap geen melding- of vergunningplicht geldt in het kader van de Wet natuurbescherming.

Tabel 1 Overzicht van de functie van het plangebied voor beschermde flora en fauna alsmede de verwachte effecten naar aanleiding van de beoogde ingrepen en de eventueel daarop te nemen vervolgstap.

Legenda	vaatplanten	zoogdieren	vleermuizen	amfibieën	reptielen	vissen	broedvogels (a)	broedvogels (j)
- = ongeschikt + = geschikt n (nee) / j (ja)								
Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort							+	+
Geschikt habitat Habitatrichtlijnsoort	-	-	+	+	-	-		
Geschikt habitat overige soort	+	+		+	-	-		
Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk	n	n	j	j	n	n	n	j
Gebiedsbescherming	afstand		effecten		nader onderzoek/ Aeries			
Natura 2000	1,7 km		geen		Aeries Calculator			
Natuurnetwerk Nederland	330 m		geen		n.v.t.			
Strategische reservering natuur	13,4 km		geen		n.v.t.			
Belangrijk weidevogelgebied	3,0 km		geen		n.v.t.			
Houtopstanden	aanwezig		kap		melding / vergunning			
Struiken	ja		ja		n.v.t.			
Bomen	ja		ja		n.v.t.			

Uitvoerbaarheid

De werkzaamheden leiden (met voorbehoud ten aanzien van vleermuizen, huismussen, kamsalamander en Alpenwatersalamander) niet tot aantasting van beschermde natuurwaarden en/of beschermde gebieden. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient middels aanvullend onderzoek te worden vastgesteld of de te slopen bebouwing een relevante functie heeft voor vleermuizen, huismussen en beschermde amfibieën. Mogelijk dient in het verlengde hiervan een ontheffing te worden aangevraagd. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van foeragerende vleermuizen en algemene broedvogels. Voor deze soorten dienen eventueel maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen.

Ten aanzien van stikstofdepositie dient middels de AERIUS calculator te worden vastgesteld of er sprake wel/geen is van melding- of vergunningplicht.

Conclusie

De beoogde ontwikkelingen aan de Lingsesdijk 45 te Gorinchem zijn uitvoerbaar zoals het bepaalde in de Wro (artikel 3.1.6 Bro)?

Vervolgstappen

Bij het uitvoeren van de beoogde ontwikkeling vinden er geen overtredingen plaats in het kader Wet natuurbescherming, indien onderstaande maatregelen in acht genomen worden.

Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) gefaseerd verwijderen. Dit om bodembewonende dieren de kans te bieden in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur minimaal verlichten en hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel) en de werkzaamheden in de periode april-oktober tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes).
- Gedurende de werkzaamheden dient het terrein ongeschikt of ontoegankelijk gehouden te worden voor rugstreeppad (zie bijlage 2). Belangrijk is dat er geen vergraafbaar zand en ondiepe plassen binnen het plangebied aanwezig zijn of ontstaan tijdens de werkzaamheden. Tevens dient langdurige opslag van materiaal in het plangebied te worden voorkomen. Het ontoegankelijk maken van het plangebied kan door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 cm hoog en minimaal 10 cm ingegraven in de grond.
- De werkzaamheden opstarten/uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (medio maart t/m medio juli). Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Indien dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden.
- Om vast te stellen of er nestlocaties van huismus aanwezig zijn in de bebouwing op de planlocatie dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Dit kan door middel van een eenmalige inspectie van de desbetreffende daken buiten het broedseizoen of door middel van twee gerichte veldbezoeken in het broedseizoen, in de periode 1 april – 15 mei met minstens 10 dagen tussen ieder veldbezoek.
- Ten aanzien van vleermuizen dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de aan- of afwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen in de boomholtes en openingen in de gebouwen op de planlocatie. Dit kan middels vijf gerichte veldbezoeken in de periode van 15 mei t/m 1 oktober conform het vleermuisprotocol (www.vleermuisprotocol.nl).
- Ten aanzien van kamsalamander dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de aan- of afwezigheid van overwinteringshabitat en voortplantingshabitat op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan. Dit kan middels twee tot vier gerichte veldbezoeken in de periode april – juni (augustus).

Literatuur

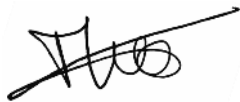
- Bat Tree Habitat Key, 2018. Bat Roosts in Trees A Guide to Identification and Assessment for Tree-Care and Ecology Professionals. Pelagic publishing.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Bever *Castor fiber*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Rugstreeppad *Epidalea calamita*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Diepenbeek, A. van & Creemers, R., 2006. Herkenning Amfibieën en Reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.nationaalgeoregister.nl
www.natura2000.eea.europa.eu
www.pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.wilde-planten.nl
www.zoogdierenvereniging.nl

We hopen u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Tis Voortman', written over a light blue horizontal line.

Blom Ecologie B.V.,
Tis Voortman MSc.

Bijlage 1 Fotografische impressie

Bijlage 2 Ecologie rugstreeppad

© BLOM ECOLOGIE B.V.
ZANDWEG 46 - 4181 PM WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 De planlocatie is gelegen aan de Lingsesdijk 45 te Gorinchem en betreft een erf waarop twee woonhuizen en een aantal schuren van wisselende grootte zijn gelegen.

Figuur 2 De grote loods is opgetrokken uit metalen damwandplaten en heeft twee grote garagedeuren die geopend zijn. De loods functioneert als materiaalopslaglocatie.

Figuur 3 Achter de loods zijn verschillende schuren gelegen die dienen als materiaalopslaglocatie of werkplaats. Ook op het terrein rondom de schuren is veel bouw materiaal aanwezig.

Figuur 4 Het terrein wordt aan de achterzijde omgeven door een rij hoge bomen. Hier is tevens een houtschuur gelegen welke is opgetrokken uit metalen damwandplaten en hout.

Figuur 5 Aan de rechterzijde van de oprit is een essenlaan aanwezig in een groenstrook welke grenst aan een brede sloot. De oever is niet beschoeid.

Figuur 6 Aan de noordzijde van het terrein loopt de oever flauw op en zijn struiken aanwezig. Tevens liggen op enkele plekken takkenhopen of materiaal.

Figuur 7 De voorzijde van het terrein bestaat uit een bosschage met bomen, struiken, een braamstruweel en wat opslag van hout en/of materiaal.

Bijlage 2 Ecologie rugstreeppad

Herkenning

De rugstreeppad (*Epidalea calamita*) is een middelgrote pad met een lengte van circa 4,5 - 7 cm. De pad heeft vrij korte poten en heeft op de rug een karakteristieke lichtgele lengtestreep. Verder is de rug grijsbruin met groenige vlekken en heeft de buik een lichtgrijze kleur met grijszwarte vlekken. De ogen zijn geelgroen en hebben een horizontale pupil. Mannetjes zijn in de paartijd te onderscheiden van vrouwtjes door een paars/blauwe verkleuring van de keel. Gedurende het voortplantingsseizoen is tijdens de kooractiviteiten een typische en harde roep te horen die over een afstand van 1 - 3 km is waar te nemen (Creemers & Van Delft, 2009).

De larven van rugstreeppad zijn maximaal 2,5 cm lang en zwart van kleur. Oudere larven hebben een lichte keelvlak en soms een streep over de rug (Diepenbeek & Creemers, 2006).

Gedrag

De rugstreeppad is een typische pioniersoort die opportunistisch profiteert van tijdelijke gunstige omstandigheden. Veranderingen in weersomstandigheden als vocht en temperatuur vormen in sterke mate een trigger voor migratie, voortplanting en dergelijke. Onderstaande periodes zijn dan ook indicatief. Bij het koloniseren van nieuwe gebieden kunnen jonge rugstreeppadden afstanden tot wel 5 km afleggen (BIJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

De overwintering vindt plaats van oktober/november tot en met maart. De eerste dieren kunnen vanaf begin maart de overwinteringslocatie verlaten om vervolgens al dan niet direct door te trekken naar de voortplantingslocaties. De voortplanting vindt plaats in de periode april - september met een hoogtepunt rond half april - mei. Het vaststellen van afwezigheid van rugstreeppadden kan middels drie gerichte (avond)veldbezoeken in de periode 15 april - juli (BIJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

Habitat en verblijfplaatsen

Het geprefereerde habitat van de rugstreeppad bestaat uit een dynamische omgeving met vergraafbaar zand of fijne grond. De verblijfplaatsen van de soort kunnen worden onderverdeeld in voortplantings-, zomer- en overwinteringshabitat. Het voortplantingshabitat is aquatisch en na de voortplanting zijn rugstreeppadden hoofdzakelijk op het land te vinden. Het functionele leefgebied bestaat ook uit het gebied tussen deze habitats (migratieroutes).

De eitjes worden afgezet in veelal tijdelijke, ondiepe en vegetatieloze wateren, waar weinig tot geen sprake is van concurrentie of predatie. Voorbeelden hiervan zijn greppels, rijsporen, regenplassen en geschoonde sloten. De zomer en- en winterlocaties bevinden zich op het land in hoogwatervrije terreinen. Voor de overwintering gebruikt de rugstreeppad bestaande (muizen)holletjes, graaft deze zich in de bodem of kruipt de rugstreeppad onder materialen als: stenen, boomstammen, banden en houtstapels. Voorwaarde voor het winterhabitat is dat deze locatie vorstvrij dient te zijn.

Populatieomvang

Rugstreeppadden verspreiden zich in diverse richtingen waardoor de minimale populatieomvang en bijbehorend oppervlakte voor de gunstige staat van instandhouding locatiespecifiek is. Als vuistregel wordt gehanteerd dat een gezonde populatie uit minimaal 100 - 200 dieren bestaat en dat deze in verbinding staat met andere populaties (BIJ12 Kennisdocument Rugstreeppad, 2017).